

Péntek Imre

Vissza- és előretékinés – három év után

Úgy hozta a sors, hogy harmadik főszerkesztőként, Pék Pál és Czupi Gyula után, az én működésem alatt érte el a lap megjelenésének 10. évfordulóját. A Pannon Tükör talán kissé késve indult, a rendszerváltás után, de nem elkésve. Az alapítók jól tudták, hogy hány folyóirat-kezdeményezés holt hamvába, szűnt meg a korábbi időszakban, s azzal is tisztában voltak, milyen nagy szükség lenne itt, az ország délnyugati zugában, a határok mentén, távol a központtól egy jól szervezett, folyamatosan működő, autentikus szellemi műhelyre. Az elmúlt tíz év – ha nehézségek, belső viták ellenére is – bizonyította, hogy megérte az erőfeszítés, az anyagi ráfordítás: Zalában – a Muravidéken folyóirat született. Olyan, amit számon tartanak a szűkebb pátriában, a Pannon-régióban épp úgy, mint az országos szakmai körökben. Sőt, határainkon túl is. A környező országok magyarsága épp úgy figyel rá, mint a nyugaton élő, diaszpórában, vagy magányosan alkotó írók-költők. És persze az olvasók, akik nélkül légüres térben folyhatna a munkánk. Az ő véleményük, visszajelzésük, bátorításuk vagy kritikájuk a mecenatúra szerves részét képezi. Hiszen a folyóirat a helyi támogatásokra épül, tehát nem lehet közömbös – mekkora „megszólító erővel” tud kapcsolatot teremteni a saját, legbensőbb közegével.

Jómagam három éve, 2003-ban kaptam bizalmat a Zalai Írók Egyesületétől és a fenntartóktól arra, hogy tovább vigyem, és talán kiteljesítem elődeim, a helyi alkotóközösségek, értelmiségiek törekvéseit, vágyait. Hogy az itt születő értékek – irodalomtól a képzőművészetig, zenétől és színházművészetig, vagy a muzeológia és levéltár „szentélyeiben” születő tudományos munkák – koncentrált formában, szakmailag hitelesen fórumot kapjanak. Írásom fogalmazása előtt átolvastam az első, általam szerkesztett szám „szerkesztői beköszöntőjét”. „Folyamatosság és megújulás” – hirdette a cím. Valóban, e kettősség jegyében igyekeztem – később, régi-új munkatársaimmal –, igyekeztünk végezni a szerkesztéssel járó feladatokat. Maximálisan támaszkodva a lap meglévő, értékes kapcsolataira, sőt, kapcsolatrendszerére, s próbáltuk ezt a szerzői kört szélesíteni és stabilabbá tenni. Amikor felkerestem az új helyzet kapcsán a helyi alkotógárda tagjait – sokukhoz régi baráti szálak is fűznek –, szomorúan kellett tapasztalnom, hogy néhány író-költő barátunk végleg eltávozott, elhallgatott vagy elköltözött. Az idő – akár négy-öt év alatt is – félelmetes változásokat tud produkálni. Tudomásul véve ezt a „vesztésglistát”, szükségszerűen fordultunk azokhoz, akik kivárták – kibőjtölték – a szebb időket, és reményeikkel, de főleg kézírataikkal felkeresték a szerkesztőséget – és éltek az új felállású, helyzetű, „telephelyű” lap kínálta lehetőségekkel. Számukra továbbra is természetes fórum a Pannon Tükör, s mindent elkövetünk azért, hogy a már bizonyított írók, költők, kritikusok új művei (új műfajban született alkotásai) lehetőség szerint nálunk jelenjenek meg. A műhelynek e tekintetben is kifogástalanul kell működnie. Helyzetbe kell hozni a régi és újonnan jelentkező tehetségeket és írástudókat. A tehetséggondozás elemi kötelességünk – egyet jelent a szakmai kritikával, tájékoztatással és bevezetéssel (beavatással) abba a közegbe, amit jobb híján és leegyszerűsítve: irodalmi életnek nevezünk. A folyóirat kultúra ennek szerves része. Ezért van felelősségünk minden egyes sorért, ami a lapban megjelenik. De a lényeg: számos új, fiatal, pályakezdő költő-író bontogatja szárnyát – gyakran első közléseivel a lap hasábjain. Az egymás után sorjázó számok maguk is kihívást, inspirációt jelentenek az ambícióktól fűtött, de lappangó szerzőknek. Célunk nem lehet más, mint nyilvánossá tenni – ha megüti a mértéket – ezt az „asztalfiók-irodalmat”.

Az új tehetségek felkutatása mellett ugyancsak fontos az elszármazott, ide kötődő, gyakran már ismert, „befutott” egyéniségek „megszólítása”, hazacsábítása. Talán, ha impresszumunkra, vagy az újabb három év szerzői névsorára vet a kedves olvasó egy pillantást, érti, mire gondolok. De – anélkül, hogy neveket említenék – még ennél is többen tekintenek rokonszenven lapunkra, s küldik mindig jó szívet írásaikat nekünk. Sokat, nagyon sokat köszönhetünk ennek a bizalomnak, mely megnyilvánul határon belül és kívül. Mondhatom, azon leszünk a jövőben is, hogy ennek a bizalomnak maradéktalanul megfeleljünk.

Külön szólhatunk a Muravidék szellemi-kulturális kincseiről, melyek kezdettől jelen vannak a lapban. Ez mindenképpen a korábbi szerkesztői gárda érdeme. Igaz, jobbra csak a szépirodalom terén épültek ki máig ható kapcsolatok. Az utóbbi három évben képzőművészeti írásokkal, tanulmányokkal és kritikákkal is találkozhatunk, melyek itt születtek, s a Pannon Tükör horizontját tágították. Tágították, mert az itteni alkotók révén kaphattunk érvényes és hiteles információkat a kortárs szlovén művészetről is. Ennek köszönhető, hogy az utóbbi számainkban már szlovén műfordításokkal is találkozhattak olvasóink, és buzgón tanulgatjuk a kortárs szlovén költők, festők, szobrászok és művészettörténészek nevét, hisz nem csak az Európai Unió várja el ezt tőlünk, hanem saját jól felfogott érdekünk is azt kívánja, hogy a sok éves terméketlen egymás mellett élésből egymás értékeit megismerő (és elismerő), kölcsönösen inspiráló együttlét legyen – a közös új államszerveződésben.

A műhely – főként ebben a térségben – nem jelenthet irodalmi bezárkózást, mint ahogy korábban sem volt ez a lapra jellemző. A társművészetek – a műzsai rokonság – alkotói mindig is komoly figyelmet kaptak a lapban. Elsősorban a képzőművészeti írások és a színházkritikák színesítették a „vizuális” rovatot. Erre a jövőben még nagyobb hangsúlyt teszünk. Lapunk egyik „kitörési pontja” lehet, ha valódi értékelő fórumává válik a régió képzőművészeti életének. Követjük a határokon átnyúló szerveződési formákat: művésztaborokat, kiállításokat, szakmai tanácskozásokat. Igyekszünk partnerei lenni az eurégiós kezdeményezéseknek.

A Hevesi Sándor Színház nemcsak jeles előadásaival, hanem a kortárs (dráma)irodalommal való kapcsolataival is számtalan témát, kapcsolódási pontot kínál a folyóirat számára. A drámaelemzések, rendezőkkel készült interjúk, színészportrék mind értékes vonulatát alkotják a lap publikációinak, egyúttal a színházi közönségben (új) olvasókra is találva. Hiányossága volt a lapnak, hogy nem foglalkoztunk a zenével. Tavaly ez is megoldódott. Király László Erkel-díjas zeneszerző személyében megtaláltuk azt az embert, aki a kortárs zene kiváló ismerője, szakíró, a zenei élet produkcióinak, jelenségeinek értő elemzője.

A történelem és helytörténet továbbra is – változó intenzitással – megtalálható a lap hasábjain. Múltba néző rovatunk számos értékes írást tett közzé ebben témakörben (elég csak a Deák-összeállítást említeni), s az idei év kiemelt témája, az 1956-os forradalom bizonyára méltó módon, a legkülönbözőbb műfajú írásokkal, törekvéseink szerint – összefogva a megye múzeumaival és levéltárával – különszám keretében kapja meg azt a figyelmet és hangsúlyt, amit a XX. század meghatározó magyar és nemzetközi hatású történelmi eseménye joggal megérdemel.

A lap jeles évfordulója, a számvetés igénye is joggal vetheti fel a kérdést: hogyan tovább?

Úgy gondolom, a helyi mecenatúra segítőkész támogatására továbbra is számíthatunk. Talán elmondható: számainkkal meggyőztük a kételkedőket, s megerősítettük azokat, akik eddig is értékelték munkánkat. Anyagi helyzetünket azonban javíthatjuk, ha próbálunk olyan eurégiós pályázatokon indulni, amelyek beilleszkednek a lap profiljába. Ezek elsősorban a határ menti együttműködéssel kapcsolatosak. Ennek keretében kapcsolatot teremthetünk a szomszédos országok irodalmi-kulturális lapjaival, kölcsönös műfordítással közelebb hozhatjuk a térségben élő irodalmárokat, vagy más jellegű összeállítások közlésével színesíthetjük a mind gazdagabb érintkezési formákat. (A zágrábi irodalmi-művészeti élet bemutatása egy ilyen kísérlet volt.) De lehetnek közös rendezvények: irodalmi estek, tanácskozások, évfordulós megemlékezések. A kínáló témákra eddig is beadtuk, ez után is beadjuk pályázatainkat.

Másfelől szerkesztőségi törekvéseinknek továbbra is lényeges vonása: egy kiegyensúlyozott, értékorientált lappal szolgálni a tágabb Pannon régió alkotóit felmutatni – országos szinten, szakmailag hitelesen – az itt születő értékeket, és bekapcsolódni az egyetemes magyar kultúra áramába. Bebizonyítani azt, hogy a lokális és egyetemes nem egymást kizáró, hanem egymásból táplálkozó, inspirációt nyerő szellemi terénümök. Nyitott, minden új(donság)ra reagáló, távoli tájékozódási pontokkal is számoló, helyi beágyazottságú, zalai műhelyként szeretnénk jegyezni magunkat a számon tartott folyóiratok listáján. Munkatársaimmal együtt ezen fáradozunk – „erőnk szerint” – a fent vázolt, a nekünk „legbecsesbekért”.